

Met hooi en brown swiss naar speciaalkaas

BEDRIJFSPROFIEL

naam	: Cédric Schärz
aantal melk- en kalfkoeien	: 62
aantal stuks jongvee	: 74
grond	: 56 ha gras, 3 ha mais en 20 ha bos
gemiddelde productie	: 9100 4,01 3,76

De Zwitserse regio waar veel speciaalkazen worden gemaakt, kenmerkt zich door kleine bedrijven. Melkveehouder Cédric Schärz voegde er vier samen en bouwde recent een nieuwe stal met hooiopslag en ruimte voor 75 koeien. Voor de hoge melkprijs mogen de koeien geen ingekuild voer eten. Hooi en groene mais zitten wel in het rantsoen.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

An een smalle, kronkelende weg op 900 meter hoogte in Renan in het Franstalige deel van Zwitserland moet het bedrijf staan van Cédric Schärz. Bij het passeren van de prachtige gebouwen in Zwitserse stijl komt niet direct de associatie met een melkveebedrijf boven. Eenmaal op het erf aangekomen, verraadde een bedrijfsbord de correcte bestemming. Al snel blijkt dat op deze locatie ook niet de ruim zestig melkkoeien worden gemolken. 'Ons bedrijf is opgebouwd uit wel vier kleine bedrijfjes die we ooit gekocht of gepacht hebben', vertelt melkveehouder Cédric Schärz (45), die het bedrijf samen runt met zijn vrouw Claudia Schärz (40). 'Dit is een regio waar veel kleine bedrijven zijn, waarvan de melk veelal wordt verwerkt in speciaalkazen. Tot drie jaar terug molken wij ook maar 20 koeien. Nu ruim een jaar geleden hebben we hier schuin tegenover een nieuwe ligboxenstal gebouwd waardoor we alle koeien en jongvee onder één dak kunnen huisvesten.' Schärz wil het werk graag alleen rondzetten en dat is met melkkoeien op meerdere locaties haast niet mogelijk, zo is zijn ervaring.

Dagelijks groene mais hakselen

De nieuwe stal biedt ruimte aan 75 melkkoeien en 70 stuks jongvee. Inpandig heeft het gebouw ook een drooginstallatie en opslag van maar liefst 2300 m³ hooi (zie kader op pagina 84). Vanwege het produceren van melk voor rauwmelkse speciaalkazen mag er geen ingekuild voer worden verstrekt. Al het gras wordt daardoor vers of als hooi gevoerd. De melkveehouder verbouwt ook nog drie hectare mais die hij groen aan de koeien voert. 'Eind juli, begin augustus beginnen we met groene mais voeren door dagelijks wat te hakselen. Eind november moet het perceel leeg zijn voordat de sneeuw komt. De verse mais is altijd een belangrijke toevoeging in het rantsoen, met een positief effect op de gehalten. Dit najaar zaten we weer richting 4 procent eiwit tijdens het voeren van verse mais. En onze kaasfabriek betaalt eiwit uit met een factor 2 ten opzichte van vet.'

In de prachtige, nieuw gebouwde stal waarin veel hout verwerkt is, komt de geur van het gedroogde hooi je al tegemoet. Volledig gemechaniseerd kan het hooi in en uit de opslagplaats gehaald worden. 'Na het maaien van het gras laten we het met één keer schudden ongeveer 1,5 tot 2 dagen op het land drogen. Op de derde dag halen we het gras binnen en als het gras op het land al goed gedroogd is, dan drogen we het binnen nog ongeveer drie tot vier dagen na', vertelt Cédric Schärz.

In de zomer krijgen de koeien ook weidegang, omdat

24 uur per dag opstallen niet is toegestaan. 's Morgens van 8 tot 12 uur gaan de koeien de wei in, maar een voorstander is Schärz er niet van. 'Onze ervaring is dat de productie beter op peil blijft als we de melkkoeien binnenhouden. Weiden kost energie omdat de koeien redelijk veel moeten lopen en het hier natuurlijk ook niet vlak is.'

Melkprijs van circa 70 eurocent

Het rantsoen bestaat naast hooi en periodiek verse mais uit 2 tot 3 kilo droge stof pulpbrok, 1 tot 2 kilo luzerne en een kilo maismeel, aangevuld met maximaal 4 kilo krachtvoer.

De stap naar een nieuwe en relatief grote ligboxenstal is niet een alledaagse in Zwitserland. Tot de bouw van de stal werkte Schärz twee tot drie dagen buiten de deur als kraanmachinist, wat extra geld heeft gegenereerd. Ook de hoge melkprijs heeft er zeer zeker aan bijgedragen. Een deel van de melk van Schärz wordt verwerkt tot speciaalkazen, waaronder de bekende Tête de Moine. De melkveehouder is vicevoorzitter van een coöperatie van 53 boeren die melk voor onder andere deze halfharde kaas levert. Voor de melk die allemaal tot speciaalkaas wordt verwerkt, ontvangt Schärz ruim 70 eurocent per kilo melk. 'Jonge boeren in Zwitserland die alle melk als "industriemelk" leveren van rond de 50 eurocent, kunnen zo'n stap met nieuwbouw niet doen', stelt Schärz. 'Daar zijn de kosten in Zwitserland veel te hoog voor.' De door de melkveehouder gebouwde nieuwe stal, inclusief hooi drooginstallatie en -opslag en 2 x 4 zij-aan-zij-visgraatmelkstal, kostte ruim 20.000 euro per koeplaats.

Liefde voor brown swiss

De luxe stal is voorzien van een roostervloer en aan de kant van het voerhek bovendien voorzien van rubber. 'Daar draaien de koeien het meest en dus voorkomt rubber klauwaandoeningen. Maar om de klauwen ook voldoende te laten slijten, heeft het andere looppad in de stal geen rubber.' Over de roosters rijdt een mestschuifrobot en de ligboxen zijn gevuld met zand, met daarbovenop een laagje van drie tot vier centimeter stro. Het jongvee, dat in de nieuwe stal is gehuisvest, heeft ook in de winter een verharde uitloop. De Zwitserse melkveehouder heeft daarvoor gekozen omdat de overheid daarvoor subsidie geeft bij de bouw van de stal. Een groepshok met 12 stuks jongvee heeft 42 vierkante meter uitloop. De hoogwaardige melk uit met name hooi produceert

Links: de nieuw gebouwde ligboxenstal met inpandige hooi drooginstallatie en hooi opslag

Rechts: een van de bedrijven waar tot vorig jaar een deel van de melkkoeien stond

Vanwege de levering van melk voor speciaalkazen mogen de koeien geen ingekuild voer eten

Cédric Schärz met een melkveestapel van het brownswissras. 'Brown swiss scoort beter voor gehalten dan holstein en dat past bij de kaasmakerij. Bovendien zijn brownswisskoeien erg duurzaam, ze zitten sterk in elkaar en hebben goede uiers en benen. Ook zijn het gezonde en vruchtbare koeien. We zitten gemiddeld op een celgetal van 93.000 en het aantal inseminaties op de grupstal was met 2,1 per dracht al niet hoog en dat is in de nieuwe ligboxenstal door veel licht en lucht alleen maar beter geworden.' Bij de aankoop of pacht van een van de nieuwe bedrijven wisselde Schärz steevast de fleckvieh- of holsteinkoeien in voor brown swiss.

Rubriekswinnares EK

De huidige veestapel bestaat niet uit gewoon bruin vee, maar bevat diverse beste fokkoeien. 'Fokkerij zit in het bloed. Mijn vader heeft meerdere ki-stieren gefokt en ik heb veel liefhebberij in keuringen. Mijn grote droom is een melkveebedrijf met vijftig fraaie showkoeien', vertelt Schärz. Ook zou hij graag een ki-stier fokken, maar dat is tegenwoordig niet gemakkelijk, zo geeft hij aan. 'Ook bij brown swiss worden veel minder stieren aangekocht en de ki heeft zelf een grote stal gebouwd, waar ze gekochte hoge genoompinken spoelen die later soms niet eens aan de melk komen. Fokkers hebben minder kans op het leveren van een ki-stier, omdat deze dikwijls net niet hoog genoeg scoort.'

Schärz illustreert het graag met de oogappel van de stal. De als vaars aangekochte Schmid BS Glenn Baldi (v. Glenn) is ingeschreven met 95 punten en was in 2016 rubriekswinnares op het EK in Frankrijk. Ze produceerde in haar beste lijst 11.282 kg melk met 4,19% vet en 3,72% eiwit en heeft in totaal al meer dan 60.000 kilo melk geproduceerd. 'En toch is zo'n koe door iets te lage genoomfokwaarden niet goed genoeg voor de ki, terwijl ik er wel mijn stal vol van wil hebben.' Schärz spoelde haar zelf ook al een aantal keren.

Een andere ruim vertakte foklijn op het bedrijf is die van de 93 punten Anastasia (v. Tau). Ze bracht al meerdere AB-vaarzen voort die prijzen haalden op regionale shows. Stieren die Schärz goed bevallen, zijn: Blooming, Biver, Animal en Fantastic. Daarmee bouwt hij verder aan het realiseren van zijn droom. 'Met de nieuwe stal lukte het om te groeien naar een veestapel van meer dan 50 koeien, nu willen we de fokkerij verder uitbreiden en met koeien naar de beste shows gaan.'

Bewegende beelden van hooiopslag

Bekijk online hoe op het bedrijf van Cédric Schärz het hooi wordt verwerkt en gevoerd.

► Foto en film op veeteelt.nl